

वा० रा०

॥ ८४ ॥

ननुमदीयनिर्दोषत्वं राजात्वं च न जानासि किं तत्राह ॥ निर्दोषेति ॥ यद्यपि त्वं मम सन्निधौ अग्न्यादिभिर्निर्दोषाख्यापिता तथापि पौरापवादभीतेन सानिर्दोषापित्वं त्यक्ता ॥ अन्यथा वास्तवदोषबुद्ध्येति ते त्वया त्वग्राह्यं ॥ १३ ॥ यदेवमत आश्रमातिषु आश्रमसमीपेषु ॥ १४ ॥ दौर्हृदं चाज्ञाय गर्भिण्या अभिलषितमवश्यं कार्यमिति ज्ञात्वेत्यर्थः ॥ १५ ॥ पुण्यं रमणीयं तपोवनं प्राप्य माविषादं कृथाः ॥ १६ ॥ परमक इत्यनुकंपायां कन् ॥ अस्य पादच्छायां पादमूलं उपागम्य एतत्पारतंत्र्यं प्राप्येत्यर्थः १७ ॥ १८ ॥ इति रामा

सा त्वं त्यक्तानृपतिना निर्दोषाममसन्निधौ ॥ पौरापवादभीतेन ग्राह्यं देवि न तेन्यथा ॥ १३ ॥ आश्रमातिषु च मया त्यक्तव्यात्वं भविष्यति ॥ १४ ॥ राज्ञः शासनमादाय तथैव किल दौर्हृदं ॥ तदेतज्जान् हवीतीरे ब्रह्मर्षीणां तपोवनं ॥ १५ ॥ पुण्यं च रमणीयं च माविषादं कृथाः शुभे ॥ राज्ञो दशरथस्यैव पितुर्मे मुनिपुंगवः ॥ १६ ॥ सखा परमकोविप्रो वाल्मीकिः सुमहायशाः ॥ पादच्छायामुपागम्य सुखमस्य महात्मनः ॥ उपवासपरैकाग्रावसत्वं जनकात्मजे ॥ १७ ॥ पतिव्रता त्वमास्था यरामं कृत्वा सदा हृदि ॥ श्रेयस्ते परमं देवितथा कृत्वा भविष्यति ॥ १८ ॥ इत्यार्षे श्रीम० वा० उ० सप्तचत्वारिंशः सर्गः ॥ ४७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ लक्ष्मणस्य वचः श्रुत्वा दारुणं जनकात्मजा ॥ परं विषादमागम्य वैदेही निपपातह ॥ १ ॥ सामुद्रूर्तमिवा संज्ञा बाष्पपर्याकुलेक्षणा ॥ लक्ष्मणं दीनया वाचा उवाच जनकात्मजा ॥ २ ॥ मामिकेयं तनुर्नूनं सृष्टा दुःखाय लक्ष्मण ॥ धात्राय स्यास्तथा मे घदुःखमूर्तिः प्रदृश्यते ॥ ३ ॥ किन्नुपापं कृतं पूर्वको वादरैर्वियोजितः ॥ याहं श्रुद्वा समाचारा त्यक्तानृपतिना सती ॥ ४ ॥ पुराहमाश्रमे वा संरामपादानुवर्तिनी ॥ अनुरुध्यापि सौमित्रे दुःखे च परिवर्तिनी ॥ ५ ॥

भि० वा० उ० सप्तचत्वारिंशः सर्गः ॥ ४७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ अथ विसृष्टसीता संदेशं गृहीत्वा लक्ष्मणपरावृत्तिः ॥ लक्ष्मणस्येति ॥ १ ॥ बाष्पपर्याकुलेक्षणा संज्ञा प्राप्येति शेषः ॥ २ ॥ दुःखमूर्तिः सकलदुःखसमूहः ॥ ३ ॥ सती पतिव्रता ॥ ४ ॥ हे सौमित्रे पुरा पूर्वकाले रामपादानुवर्तिनी भूत्वा दुःखे वनवासदुःखे परिवर्तिनी वर्तमानापि ॥ अनुरुध्य तत्सोढ्वा आश्रमे वा समरोचयमिति शेषः ॥ ५ ॥

उ० कां०

॥ ८४ ॥